



**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА**

## **МАТЕРІАЛИ**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ  
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ**

**«ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ  
ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ЗДМУ,  
ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА МІСЦЕ  
В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»**

**26 травня 2021 року**



**м. Запоріжжя**

Д 70

Рекомендовано до друку Центральною методичною радою  
Запорізького державного медичного університету  
(Протокол № 5 від 27 травня 2021 р.)

**Голова редакційної колегії:**

Ректор ЗДМУ, професор Колесник Ю.М.

**Редакційна колегія:**

перший проректор доц. Авраменко М.О.

проректор НППР доц. Моргунцова С.А.

проректор з наукової роботи проф. Туманський В.О.

проректор НПП проф. Візір В.А.

голова Ради з НМЗ та ПК викладачів проф. Резніченко Ю.Г.

голова ЦМК терапевтичних дисциплін проф. Доценко С.Я.

голова ЦМК хірургічних дисциплін проф. Завгородній С.М.

голова ЦМК педіатричних дисциплін проф. Недельська С.М.

голова ЦМК медико-біологічних дисциплін проф. Беленічев І.Ф.

голова ЦМК фізико-хімічних дисциплін проф. Александрова К.В.

голова ЦМК фармацевтичних дисциплін проф. Тржецинський С.Д.

голова ЦМК гігієнічних дисциплін доц. Севальнев А.І.

голова ЦМК суспільних та гуманітарних дисциплін проф. Гребенюк Т.В.

голова ЦМК стоматологічних дисциплін проф. Возний О.В.

**Робоча група:**

завідувач кафедри МФІНТ проф. Рижов О.А.

секретар ЦМР доц. Демченко В.О.

методист вищої категорії Кіяшко І.О.

методист вищої категорії Лур'є І.К.

керівник ЦДО ст.викл. Дмитрієв В.С.

Д70 **Досвід впровадження змішаної форми навчання у ЗДМУ,**  
траєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти : матеріали  
навчально-методичної відеоконференції Центральної методичної ради  
(26 травня 2021 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя, 2021. – 120с.

*Матеріали видаються мовою оригіналу.*

*За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.*

**УДК 61:378.4(477.64)(063)**

© Запорізький державний медичний  
університет, 2021

© Видавництво ЗДМУ, 2021

викладені на електронних ресурсах кафедри відеоролики з діагностики гістологічних мікропрепаратів. Наступним проектом колективу кафедри стала розробка оригінальних завдань як на практичні, так і на підсумкові заняття на платформі Microsoft Office 365 та Microsoft Teams. Співробітниками кафедри для самостійної роботи студентів створено і презентовано оригінальні он-лайн курси на платформі edX, ілюстровані відеолекції з гістології, цитології та ембріології, які можуть вивчатися дистанційно.

На наш погляд, дистанційне навчання має певні недоліки, враховуючи специфіку нашої дисципліни. Перебуваючи за межами університету, студенти не мають змоги використовувати мікроскопи для вивчення гістологічних препаратів, не можуть відвідувати бібліотеку і читальний зал, не мають широкого доступу до бази сучасної навчальної та наукової літератури, яку в змозі надати їм університет. Також відсутнє безпосереднє спілкування студентів між собою та з викладачем. Отже, головним завданням викладачів постає організація освітнього процесу таким чином, щоб студенти мали змогу розвиватися, покращувати свої вміння роботи із сучасними комп'ютерними технологіями, використовувати отримані знання, вміння та навички у майбутній професійній діяльності. Для ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій та формування потрібних компетентностей у студентів медичних закладів вищої освіти потрібно постійно модернізувати методики викладання відповідно до сучасних технологій навчання.

**Висновки.** Застосування сучасних дистанційних інтерактивних форм навчання на кафедрі гістології, цитології та ембріології Запорізького державного медичного університету виводить процес професійної освіти на рівень усвідомленої компетентності фахівців, яка формується завдяки пробудженню зацікавленості до навчання, ефективному засвоєнню навчального матеріалу, самостійному пошуку шляхів вирішення поставленого навчального завдання, навчанню роботі в команді.

### **АВТОРСЬКА ТЕХНОЛОГІЯ «ОРГАНІЗАЦІЯ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ У КУРСІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ».**

Сирцов В.К., Макеєва Л.В., Алієва О.Г., Попазова О.О., Зідрашко Г.А., Потоцька О.І.

**Ключові слова:** дистанційне навчання, інтерактивні препарати, блоки заняття

**Вступ.** Сучасні реалії пандемії корінним чином змінюють формат навчання на дистанційний або змішаний. Більшість вже добре відомих технологій є не просто морально застарілими, малоефективними для сучасного студента але і просто не можуть бути адаптовані до он-лайн навчання. Тому з переходом на змішану форму навчання перед колективом кафедри постало не стільки питання освоєння сучасних технологій проведення занять, скільки розробка ефективної педагогічної технології організації змішаного та дистанційного навчання вітчизняних та іноземних студентів-медиків у курсі гістології, цитології та ембріології.

**Метою** даної роботи було створення інтерактивних занять з курсу гістології, цитології та ембріології

При цьому були сформульовані наступні завдання:

- 1) курс повинен відповідати запитам сучасної медицини;
- 2) зміст курсу повинні відображати досягнення і тенденції розвитку сучасної науки,
- 3) навчальні матеріали повинні бути адаптовані до аудиторії учнів (студенти 1-2 курсів, іноземці).
- 4) навчальні матеріали повинні бути адаптовані до дистанційного навчання.

Нами був розроблений алгоритм реалізації завдань:

1) відбір та адаптація нових наукових фактів і досягнень які відповідають сучасним тенденціям і напрямкам розвитку медицини.

2) відбір ілюстративного та інтерактивного матеріалу, що полегшує розуміння навчального матеріалу.

3) розподіл заняття на блоки (технологія "chunking"), що спрощує засвоєння матеріалу.

4) розробка контролюючих запитань для перевірки засвоєння кожного з блоків заняття, що підвищує залученість студентів до заняття та сприяє виявленню прогалин в знаннях студентів одразу на занятті, дає змогу корегувати технологію викладання та структуру заняття по ходу самого заняття.

5) розробка уніфікованих контролюючих завдань для вихідного контролю знань наприкінці заняття.

6) корекція змісту та вмісту занять і контролюючих завдань з урахуванням результатів зворотного зв'язку.

Як результат, нами була розроблена технологія проведення практичних занять для змішаного та дистанційного типів навчання вітчизняних та іноземних студентів-медиків.

Кожне практичне заняття складається з послідовних складових:

1. Вступ і мотивація – направлена на встановлення візуального та невербального контакту, міжособистісних відносин зі студентами; актуалізацію знань та стимулювання створення інтриги заняття (задається запитання з теми творчого рівня, відповідь на яке можна буде отримати під час обговорення теми).

2. Попередній контроль знань, навичок і вмінь студентів проводиться шляхом виконання завдань розроблених кафедрою і є уніфікованим для всіх студентів.

3. Теоретичний матеріал опрацьовується блоками з послідовними практичними завданнями. Використовувані ресурси: презентація з набором ілюстрацій і коротким текстовим супроводом; відеофрагменти, фронтальне опитування, індивідуальне опитування.

4. Практичне завдання: направлено на відпрацювання навичок і вмінь визначення гістологічних структур та їх функцій і джерел ембріонального розвитку. Використовувані ресурси: інтерактивні гістологічні препарати, індивідуальне опитування та фронтальне.

5. Контролюючі запитання для перевірки засвоєння кожного з блоків заняття включають в себе: розв'язування завдань та їх обговорення відбувається, що відбувається шляхом швидкого опитування в чат та обговоренням кожної відповіді з викладачем. Завдання можуть мати як тестових характер, так і бути в форматі відкритого запитання з ілюстративним матеріалом або без.

6. Вихідний контроль знань, навичок і вмінь студентів відбувається в формі тестування на базі MS Forms з лімітом часу 1хв на запитання. Тестування в форматі «вибір правильного варіанту відповіді» з використанням текстових та ілюстрованих завдань, доповнення речення, знаходження відповідностей. Запитання формуються з бази тестів «Крок» та бази тестів розробленої викладачами кафедри.

**Висновки.** Перевагами даної технології є актуалізація роботи студентів під час заняття, залученість студентів, спрощення сприйняття студентами матеріалу, формування та закріплення практичних знань, умінь та навичок, збільшення задоволеності студентів заняттями, їх вмотивованість до навчання. Як результат абсолютна та якісна академічна успішність студентів зросла з початку введення дистанційного навчання в середньому на 2,77% та 16,38% відповідно в порівнянні з попередніми трьома роками.

За результатами зворотнього зв'язку нами була виявлена необхідність проведення підсумкових занять на платформі, яка б давала змогу вибірково назначати студентам запитання з бази питань та відображати їх поодинокно. Це б дало змогу нівелювати академічну недоброчесність студентів.